

NUM. 782

BARCEONA 5 DE JANER DE 1894

ANY 16

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

L' ARIBADA DEL ANY NOU

—Ay ay ay!.... ¡Qué malament está aixó!...

CRÒNICA

De totes las felicitacions que han plogut aquest any á casa méva, no n' hi ha cap que m' haja fet tan felis com la que va portar l' escombriaire.

L' altre dia *La Renaixensa* bromejant ab *El Noticiero Universal*, que havia dit á propósito de donar las bonas festas ab décimas y cromos que «hay costumbres que viven á través de los siglos y que vivirán, que es lo más sensible,» digué ab molta rahó.

«Si l' redactor de *El Noticiero* fos verdader català, sabría que aixó may ha sigut de nostre pays sino importat per personas forasteras á Catalunya.»

La Renaixensa recordava qu' en la primera meytat de aquest sigle, l' verdader sistema català de donar las bonas festas no era «demanant diners, sino fent algún regalo á aquells de qui 's tenian favors rebuts. Aixís lo barraloner ó taberner regalavan per las firas de Sant Tomás una ampolla de vi ranci á las familias á qui tot l' any las hi servia l' ví; lo forner que servia l' pà, portava una llarga coca ensucrada; l' escombriaire que s' emportava las escombrerías, un manat d' ápit tendre y escullit, y aixís de molts altres.»

Després de haver llegit aquest recort dels temps patriarcals, vaig repassar novament la felicitació del escombriaire de casa, y confessó que no vaig trobar anyora l' ápit, porque aquest, á horas d' ara ja me l' hauria cruspit ab lo gall, y en cambi la felicitació la puch conservar saborejantla á cada instant, com una verdadera exquisitat en lo género.

Si es ó no es deliciosa, díguinho vostés mateixos, díguinho *La Renaixensa*, dissimulant que aquesta obra mestra, modelo en lo género, estiga escrita en castellà:

Comensa aixís:

«FELICITACIÓN

- »Buenos días tenga V. Señora
- »Buenos días Basurero.
- »Buen hombre V. siempre corre y se apresura
- »Si Señora y le digo á V. de veras
- »Que todo el dia subo y bajo escaleras
- »Recojiendo la basura.

Apresura: basura.... Consonants en ura. ¿Veritat qu' are no pot venir més que ventura?

Donchs vagin negint:

- »Recojiendo la basura
- »Para librar á todo el vecindario
- »De una contagiosa MALURA!!!
- »Pues ya que muy gustoso todo el año
- »Le sirvo con prontitud y humildad.
- »Ahora también vengo á felicitar á Vdes.
- »Felices Pascuas de Navidad.»

Vaja, díguin ¡no val mil vegadas més aixó, que un ápit, per tendre y escullit que sigui!

Y fins los efectes del ápit y de aquesta mena de felicitació son bastant análechs. Perque si l' ápit es una planta diurética, lo ferse un tip de riure devegadas també ho es.

Repassant la prempsa extrangera, m' hi enterat de la vista de un procés curiós, entaulat contra un cotxero-poeta de París, culpable de haver practicat lo género trágich.

More, que aixís s' anomena l' auriga era admirat generalment per tots los individuos del gremi del fuet, á causa de la séva superioritat intel·lectual, deguda á l' aplicació, al estudi y al tracte fre-

quent que tenia ab las Mussas del Parnàs. Desde l' pescant, com un rey desde l' trono, atravessant los animats carrers de la capital, More somniava inspiracions, combinava rimas, s' entregava als dolços esplays de la imaginació y de la fantasia.

Apasionat de Víctor Hugo, sempre que aquest tenia que sortir de casa séva, More li oferia l' seu carruatje y 'ls seus serveys. Un dia l' poeta va acceptarlos, y l' cotxero li digué, ruborisantse, qu' ell també escribia versos, y que la ditxa més gran que podria tenir aqui á la terra, seria llegirn' hi alguns y coneixer lo seu autorisat parer.

Victor Hugo era un grand enfant y accedi á satisfacer los desitjos del cotxero-poe'ta. ¡Li costava tan poch donarli aquest gust! Escoltá ab benevolència la lectura de algunes composicions, y no sols las hi alabá, sino que coroná aquella bona obra, convitantlo á dinar á la séva taula.

Desde aquell dia More s' considerá ungit. Sacerdot de poesia, consagrat nada menos que per Victor Hugo, ¿cóm prosseguir exercint lo seu ofici de cotxero? ¡Al diable las riendas! More creya de bona fé qu' escribint, y no més qu' escribint, se faria célebre y rich. ¡Vana ilusió!

Apurat, plé de deutes, y sense lograr que la critica literaria s' ocupés de las sevas obras, ni que l' públich entrés á las llibreries á comprarlas, mort ja Victor Hugo, á qui hauria pogut demanar un bon consell, va recordarse de Mr. Lockroy, á qui havia coneugut lo dia famós en que va dinar á la taula del inmortal poeta.

Mr. Lockroy era llavors ministre.

—Ell te protegirá—digué l' ex-cotxero, y no pará en las sevas gestions fins á poder lograr tenir ab ell una entrevista. Lockroy li prometé interessarse per ell, quan tingués ocasió de ferho.

Pero aquesta ocasió no arribava mai, y More l' anava importunant ab las sévas contínues visitas, cada dia més irritat, cada cop més insolent. Al últim los criats del ministre l' etjegaren á dida.

L' ex-cotxero exclamá:—Juro que s' ha de recordar de mi.

* *

Y en efecte: van transcorre dias, senmanas, mesos, sense que passés ab lo temps l' enuig del irritat poeta.

En vigilias de las últimas eleccions, un dia que Mr. Lockroy, que ja no era ministre, pujava l' escala que conduzia al punt de reunio de un comité electoral del qual formava part, va destacarse en un replà la figura del desairat More, revòlver en mà, y del primer Déu te guard', va dispararli un tiro.

La bala no va fer blanch, y Mr. Lockroy, ab molta serenitat va dirli:

—Mestre: aixó es una broma un xich pesada.

Una broma pesada! Donchs allá va un altre tiro. Y aquest desgraciadament va ferir encare que no de gravetat al simpàtich escriptor, gràcies á haberse debilitat la forsa de la bala al topar ab un gran plech de papers que Mr. Lockroy portava al infern del paletó.

Per aquesta tentativa de assassinat, l' ex-cotxero More ha sigut condemnat á tres anys de presidi.

¡Mal se podia creure Victor Hugo, que ab un acte de paternal benevolència, arribés á ser causa de un succés tan desagradable!

—Any nou!

Ab ell ha vingut á visitarme un nou elegant tomet de versos, que l' inspirat Apeles Mestres ha fet imprimir per obsequiar als seus amichs. Dias

LO NOU ARCALDE Y BARCELONA

—Clá y catalá, senyor Arcalde; ja començo á acabar la paciencia: si vosté no 'm té d' arreglar la casa, tórnissen y deixiu corre.

enrera 'ns regalava ab sas hermosas *Odas serenas*, de las quals ja tinguerem ocasió de ocuparnos. Lo tomet d' any nou se titula *Novas baladas*.

Precedeix lo volum lo fragment de una carta dirigida al meu inseparable amich Roca y Roca, en la qual lo poeta diu cosas molt discretas, en elogi de la poesia popular que joyas tan preciosas compota en la literatura catalana.

Y unint á la teoria la práctica, las *Novas baladas* son una mostra expléndida de la inspiració inagotable del poeta.

Pocas obras coneix en catalá, ni en cap altra literatura, tan bellas, tan vigorosas, tan gráficas, de un aire tan castissament popular, com la següent composició que forma part del volum:

EL GALÁN

Dret hont vas, camí del bosch,
donzella, tan á deshora?
Si tu vols, hi entrarém junts
si tens por d' entrarhi sola.

Jo 'n coneix l' indret més fosch
de aqueixa pineda fosca:
per doscer l' espés fullám,
per catifa un jas de molsa.

Si tan cansadeta estás
nos hi asseurém una estona,

si 't plau apendre de amor
te 'n diré las becerolas.

Jo 't demanaré un petó,
tu farás com qui me 'l donas,
quan me 'n haurás donat un
jo te 'n demanaré dotze.

Quan te 'n hauré robats cent
ja ho tindré per no gran cosa;
quan ja tot t' ho hauré robat
diré: «Deu te fassa bona.»

Tú tornarás costa avall
girante encare cent voltas;
jo seguiré costa amunt
sense girarme una sola.

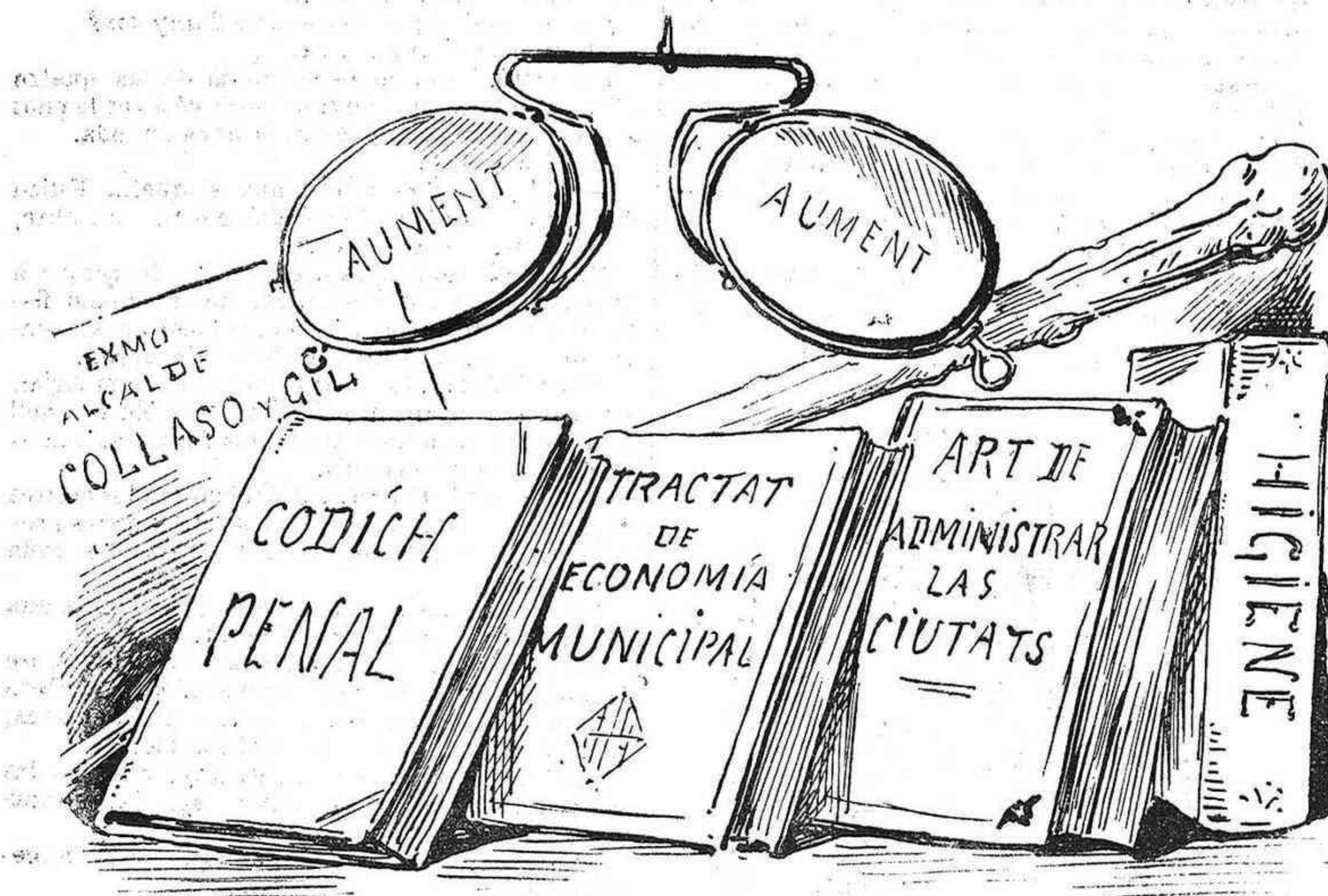
Tos pares quan te veurán
se morirán de vergonya;
tos germans brandant el puny
de casa 't treurán á l hora;

parirás un infantó
rosadet com una aurora;
per bressol tindrà 'ls camins;
per padrins el fret y l' ombra,

la llet que li donarás
la trobará salabrosa
que l' ayguilarás ab plor
tot captant de porta en porta.

Tantost te veurán venir
senyantse dirán las donas:
—«Gran perduda, feste enllá!»

OBSEQUIS UTLS

Lo que 'ls Reys diu que durán
al nou Arcalde primé.

¿Sabrá usarho quan convingui?
Ja 'n parlarém... l' any que vé.

tú 'n tens la culpa de que no t' hajen portat res....
¿Qui 't feya colocar lo paper aixis?

—¿Qué vol dir?

—Que 'l Reys al veure aquest rétol, deuenen ha-
ver passat de llarch, creyentse que aquest pis era
per llogar...

A. MARCH.

SOLETAT

Ahir en lo capvespre
entrá' al convent la mort:
finà la religiosa
María dels Dolors.

Tragueren uns draps negres
trinyats y bruts de pols
y 'ls mellors candeleros
per festejar la mort.

La celda de la monja
varen guarnir de dol,
posaren á la morta
damunt de quatre posts.

Dringaren las campanas
ab funeraris tochs
que al lluny repercutían
ab apagat ressó,
en tant que las germanas
resavan en lo chor
mitj closas las parpelles
y en terra los genolls.

La mare de la morta,
avuy, entre sanglots,
ha demanat per veure
la filla de son eor.

Com no ho permet la regla
si li ha respost que no:
sonavan las campanas
s' oían amarchs plors:
resavan dins, las monjas,
de la difunta entorn;
á fora se sentían
plors y maledicíons.

¡Qué sola está la morta!
sola que fa tristor,
sa mare no es ab ella;
es sola, hi falta tot.

J. MERCADÉ Y MARTÍ.

ANY NOU...

No hi ha remey: ja 'l tením enceitat.
Ab la séva aureola de brillants promeses y en-
cisoras esperansas, l' any nou se 'ns presenta,
fent l' armoniós saludo de costum.

—Vida nova!....
—No se 'n forman pochs ni gayres de plans ho-
nestos y piadosos en aquests moments!
—Any nou, vida nova!—murmura tota la hu-
manitat, exceptuant los nius, que ho diuen per
senyas.

—Aquest any faré ahorros—diu un.
—Aquest any me dedicaré á la existencia tran-
quila y reposada—exclama un altre.
—Aquest any traballaré de debó—deya un al-
tre.
Y si 'l dia de Sant Silvestre de 1894 demanan á

aquests tres fulanos los certificats y documents justificatius, se trobarán ab que 'l primer no té un céntim—com ara,—lo segon es un calavera—lo mateix que avuy,—y 'l tercer continú en huelga permanent y voluntaria,—com si res hagués passat.

¡Any nou, vida nova! ¡Quins absurdos! ¡Cóm si fos tan fácil cambiar de vida!.... ¡Vida nova!

Ja 'ns podriam contentar ab remontarla una mica, encare que fós girantla del revés, com las prendas en bon us....

¡Vida nova! ... Roba nova, diría jo; que aixó de

LOS NOSTRES GUARDIAS

—¡Aaaaah!.... ¡Que cansa no hacer may res! A ver si aquest nuevo alcalde nos dejará reposar!....

la vida, son declamacions insulsas, fillas més de la rutina que de la convicció...

¿Saben ab qué pot compararse l' *any nou*?
Ab un calendari americà.

Lo cartró, 'l cromo, es la reunió de las quatre xifras que forman l' any: lo bloch vé à ser lo pilot d' ilusions que accompanyan la nova anyada.

Entrém al any:

—¡Ah! ¡Lo qu' es aquest any si que!... Estich decidit: faré aixó, realisaré alló, cobraré alló altre, aniré aquí, passaré allá...

Ni més ni menos que si acabessim de penjar à la paret lo calendari americà, ab un cromo flamant y hermosissim, y 'l boterut bloch encare sencer tots tressents xeixanta cinch fulls hi son.

Passa 'l Janer. Los plans que 'ns havíam forjat, ens van surtint *un poquito* desiguals. En lo ramell de las ilusions ja no hi ha tantas fullas: al calendari ja hi ha menos fulls.

Darrera vé 'l Febrer... ¿Cóm marxan los nostres negocis? ¿en quin estat se troban los nostres propòsits?... Malament, debilitantse, pansintse cada dia més...

Lo mateix que 'l calendari, que ja ha perdut una xeixantena de las fullas del bloch.

Arrencant fullas del almanach y esborrantse lentament las fantasias de primer d' any, arribém al 31 de Desembre, poch à poch, de mica en mica, sense que un hom se 'n dongui compte.

¿Qu' hem fet durant aquest any, que 'ns las prometiam tan felissas? ¿Ahónt son las nostras rialleras esperansas?

¿Ahónt?... Per terra, tiradas aquí y allá, rebregadas, olvidadas, fetas malbé...

Com las fullas del calendari... Lo bloch ha desaparecut... No més queda 'l cromo, deslluhit, sense colors, escrostonat, convertit en ruinas... ¿Qué 'n farém ara d' aixó?... Llensémho... y ja comprarne un altre!

¿Qué 'n farém del any 1893? No més queda 'l cartró: llensémlo també!

Y à repetir la funció durant lo 1894.

MATÍAS BONAFÉ.

IQUINAS CARAS!

Aquí tens una cosa
que 'm preocupa
molt més que 'l de Mezquita
y 'l de Mazuza.
¡Es cosa estranya!
¿Perque al estiu se veuhen
més donas guapas?

¿Será qu' en temps de fresca,
mercé als catarros
y als panallons, se tornan
vermells los nassos?
¿Serán las robas,
per ser més escayentas
claras que foscas?

Potsé ho fá qu' es tan curta
la llum del dia;
potsé es que las més cayas
prompte retiran.
La cosa es certa.

¡Ja no corren las caras
que al estiu veya!

Passejant à tot' hora
ni per la Rambla
ni al carrer de Fernando

veus donas guapas.
¡Tot es farina
cold-cream y Flor de al-
y Velutina! [mendro]

FOLLET.

UN FILL DEL VICI

Era la nit de una festa del crú desembre, y com que no's representava en cap teatro de Barcelona un espectacle que eridés la atenció vaig determinar, després de haver pres café al cassino que acostumó freqüentar, ficarme al *Gran Continental* á demanar que 'm servissem un «doble.» La nit era freda y humida en grau exagerat.

Lo rellotje del café-restaurant marcava dos quarts d'onze.

Ja havia jo apurat la cervesa, llegit dos ó tres diaris, seguit un per un tots los accidents de la bona societat barcelonina escampada per las taulas d'aquell luxós establiment, uns sopant, altres bevent y tots riuent y després de reflexionar la monotonía que tanca aquesta vida, comensava ja á fastidiarme, quan sento al méu costat una veuheta que tenia certa semblansa ab la que surt del peu d'aqueixos gossets de cartó quan los apretanla manxa 'ls nens que hi jugan, que 'm deya:

—¿Vol comprarme mistos?

Me giro en rodó y 'm veig plantat lo cos mès raquitich y demacrat que 's pugan arribar á imaginar... Semblava una autèntica momia desenterrada.

Era un nen d'uns sis ó set anys, que portava penjada al coll per una corda de cáñem, un caixonet ab dotze ó catorze capsas de mistos.

Vegin si havia d'esser escàs lo vigor d'aquella criatura que fins lo mateix pes del caixonet lo feya anar tot encorvat.

La expressió de son rostre era tan grave que recordava la cómica serietat del mico, y tot ell l'aspecte d'un automata; sas parpelles s'obrian y s'tancavan ab una regularitat que 'm xocá molt. Portava 'l coll embolicat ab un mocador de llana fosch, una barretina ficada fins al clatell fentli decantar las orellas que, mirat son rostre fit á fit, pareixian duges nansas semblants á las de las ollas, y un vestit de percal que algún dia devia haver sigut sanser, tapava son cos escanyolit.

Com ja hi dit avants feya un fret extraordinari, aquell fret secret que 's fica al moll dels ossos; aixís, donchs, no 'us extranyará que al veurel tan lleuger de roba me causés aquella mateixa impresió de fret que 'ns produheix la vista d'una estàtua nua, acariciada pel vent y assotada per la pluja d'un dia tempestuós.

Me l'vaig mirar ab fixesa un bon rato com si fos una cosa rara, fins que per fi 'l xicot, prenent per indecisió la méva actitud, va repetir ab sa veu llastimera:

—¿Vol comprarme mistos?

Vaig ficarme la ma á la butxaca y vaig donarli deu céntims.

Acostumat, segons vaig comprender, á que li compressin

DIPLOMACIA INFANTIL

—¿Qué? ¿Tú no sabs qui son los Reys?

—No senyora; ni vull sapiguerho, perque quan 'un ho sab, ja no li portan may més res.

mistos sense parlarli, posá 'ls deu céntims en un recó de la caixeta, agafá una pessa de cinc céntims y una capsà de mistos y m' ho entregá.

—No, home, no —li vaig dir—ja 'n tinch de mistos; aixó es per tú.

La pobra criatura quedá assombrat, ab la capsà de mistos á las mans y ab un pam de boca oberta.

¡Qué poch acostumat á la generositat devia estar!

Posá la capsà de mistos junt ab las altres y, animat, sens dupte, per ma generositat, me demaná una mica d'aygua. Vaig omplir lo xop en que jo havia pres la cervesa y li vaig donar; ab dues mans l'agafá beventse tota l'aygua que contenía, ab una set desmesurada.

Després deixá 'l xop sobre la taula, que ab prou feynas hi arribava, quedantse estàtich mirantme, sempre ab lo mateix aire de assombro.

—Acóstat. nen —li vaig dir—y agafantli entre las mevas una de sas ossosas mans, vaig posarme á contemplarlo més atentament. Lo color de son rostre y las arrugas qu'en son cútis tenia, denunciavan sa constitució débil y malaltissa, y pel calor de sas manetas y la sequetat de la pell, comprengui que tenia febre. No movia lo cap may, conservava

'l coll tiesso com un espárrech. Vaig doblegar una mica 'l mocador que li cubria 'l coll y vegí sota la orella esquerra la repugnant manifestació de una de aqueixas terribles enfermetats que produheix lo vici, y que per lo tant, á la seva edat no era possible que l' adquiris aquell nen per sos propis actes.

—Sen dupte devia esser lo dot que havia rebut de sos pares!

—¿Cóm te dius? —li vaig preguntar, per preguntarli alguna cosa.

—A casa 'm diuhen Joalet; pero 'ls xicots me diuhen Miqueta.

Y ereguim que 's deyan molt lo renom y la persona que 'l portava.

—¿Tens pare?

—Sí.

—¿Quin ofici fa?

—No traballa.

—¿Y la téva mare?

—No 'n tinch.

—Escolta ¡pobret! ¿ahónt dorms?

—Molt malament—contestá—no entenentme ó evadint la meva pregunta.

—¿Per qué?

—Perque tinch mal aquí—respongué senyalantme 'l seu costat dret.

—¿Quàntas capsas de mistos tens de vendre cada dia?

—Totas las que 'm donan.

—¿Y si no las vens?

—Me pegan.

—¿Qui? ¿Ton pare?

No contestá á aquesta pregunta, limitantse á mirarme fit á fit... De fixo que 's donava vergonya de dir que son pare li pegava per aquest motiu.

Al arribar aquí, cansat del méu interrogatori y com animat d' un felis pensament, doná una lleugera estrabada lliurantse de las mevas mans, ab pas de pastorella, pero inseur, se dirigi á la feixuga porta, obrintla ab prou feynas, y la miserable silueta de aquest xicot desaparegué pel mitj de la Rambla de Canaletas, trista, solitaria y fresa.

N. BAS Y SOCIAS.

A UN AMICH

M' han dit, amich estimat,
que aquella que pretenias
y esposa ferla volias
carabassa t' ha donat.

Creu, noy, que de tot cor sento
aquest grandissim fracás
que t' deixa ab un pam de nas,
mes, si bé es cert que ho lamento,
la veritat t' haig de di
sens fé embuls, ben clara y neta:
¿no ho veyas que la Roseta
no t' podia doná l'sí?

—¿Per qué?—me preguntarás,
y llavors te respondré:
—Puig com Icaro vols fé,
tú, com ell, també caurás.

En alas del orgull néci
fins á ella arribá has volgut
y ja ho veus clar, no has pogut:
la forsa de son despreci,
t' ha desenganyat las alas
que vas soldá ab ilusións.
Ella no está per cansons,
vol diners, cotxes y galas
y á tú, no poguentli dar
tot lo que de dirte acabo
ja has vist com, *al fin y al cabo*,
t' ha enviat á passejar.

Consola; s' ha de pati!
Jo no extranyo lo que t' passa...
si ans que á tú, de carabassa
me 'n havia dat á mi!

JAPET DE L' ORGA.

LIBRES

JOCHS Y JOGUINAS.—*Recorts de l' infantesa*, per DON EDUARD VIDAL Y VALENCIANO.—Acaba de sortir ara mateix aquest llibre y vé que ni pintat, trobantnos com ens trobem en vigilias dels Reys. *Jochs y joguinias* es un recort viu y palpitant de la infància del autor, referintse á l' època de la vida en que la criatura gosa y disfruta lo que no pot expressarse sino posseint las qualitats que al Sr. Vidal adornan: una memòria felis, una identificació complerta ab aquells recorts y ab aquells esplays, y la rarísima habilitat de fer reviure tots aquells alegres quadros de la vida del xicot en una vila catalana, quaranta cinc anys enrera.

Las escenes de totes las travessuras, de totes las habilitats, de tot l' enginy de la quixalla vilafranquina de aquell temps, estan pintadas de mà mestra de tal manera que les persones ja madures no podrán menos de recrearse en cada una de las planas del llibre, al veure evocats recorts tan felisos y plahenters, així com la gent jove no disfrutarà menos comparant temps ab temps, infància ab infàcia.

Jochs y joguinias es una producció sumament humana, vivament sentida, magistralment expressada. Com á trallaz literari s' distingeix per la infinita varietat dels seus matisos, per la gran riquesa de dicció que campeja en las descripcions y en sos dialechcs, així com també per la justesa dels tochs en la pintura de tipos y de llochs. Alguns n' hi ha, reproduïts ab tal acert, que ja may mes se poden esborrar de la memoria del lector.

Té ademés una tendència y es la de demostrar que 'ls neus disfrutan més ab las joguinias degudas al seu enginy, que ab las preciositats que sos pares y parents solen adquirir per ells en las botigas. Lo que s' afanya es sempre mes estimat que lo que s' adquireix sens esfors.

Ademés, los nens, construïntse las sévas gruas, los seus petadors, las sévas pilotas, los seus tacatascas, fabricantse fins las sévas bolas donavan probas de sus industrioses disposicions, y permetian en certa manera coneixer lo millor camí que podían prendre al adoptar carrera ó ofici.

Nosaltres hem llegit ab gust aquesta obra genuinament catalana, desde la séua primera á la séua última página. Creyém que á tots quants hi passin los ulls els hi succehirà lo mateix. Es un trallaz ingénuo y honrat. Lo precedeix un prólech escelent suscrit per D. F. Miquel y Badia, que al final del mateix, hi estampa 'l següent párrafo.

«Ab joguinias de preu s' acostuma malament als petits, se 'ls cria voluntariosos e indiferents, no s' deixa que siguin nens, y com deya molt á temps qui ha escrit aquest llibre, en una sabrosa carta que 'm remeté, des que «hi ha menos criatures, hi ha menos homens.»

RATA SÁBIA.

PRINCIPAL

Pròximament, segons diuhen, obrirà las sévas portas, inaugurant una serie de representacions á càrrec de la companyia de sarsuela de 'n Cereceda, qui conta ab algunes obres desconegudas encara á Barcelona, entre elles *La espada de honor*, ab la qual se proposa inaugurar las funcions.

Mes tard, durant la Quaresma tindrà la companyia italiana de 'n Novelli.

De manera que tots los amants del art dramàtic no poden menos de mostrarse en extrém satisfets ab la perspectiva de la visita de aquest genial artista, que conta á Barcelona tan gran número de admiradors.

LIRICH

Los concerts Nicolau marxan vent en popa.
La veritat es que 'ls programas uneixen á la

OBSERVACIONS D' UN VIATJER

(*Dibuix de J. Llovera*)

—En las estaciones del ferrocarril no vender *La Campana* ni *LA ESQUELLA*; pero en cambio vender *La cocotte parisien*, *Los vicios solitarios*, *Historia de doce mujeres*... ¿Qué te parece?

—Pues... me parece muy español...

varietat y al mérit de las composicions qu' en ells figurau, una exquisita amenitat. Per altra part l' orquesta, cada dia més segura en lo seu trabaill, fà verdaderas maravellas, atenta á la experta batuta de son mestre director.

No es d' extranyar, per consegüent, que 'ls dos últims s' hajan vist favorescuts per una immensa concurrencia, la qual sortí sumament satisfeta del Teatro Lirich.

ROMEA

La funció de Ignocents sigué del gust del pùblic, que omplí 'l local de gom á gom, prenent, en algúns moments, una part activa en la representació.

Entre las produccions estrenadas hi figura la titulada: *Puput!* del Sr. Rovira y Serra, la qual alcansà un èxit satisfactori, prestantse á ser representada en qualsevol època del any.

**

Obras en porta: *Tenorios!* comedia en tres actes del Sr. Ferrer y Codina y *Lo meu criat*, juguete de D. L. Escaler.

TIVOLI

Res de nou.

Veritat es que las obras que 's posan en escena en aquest teatro son de las que duran molt temps.

O sino que ho diga *El viaje imprevisto*, que ha continuat representantse ab molt èxit aquests últims dies.

NOVEDATS

Per aquesta nit está anunciad l' estreno del espectacle *La llantia maravillosa* de D. Conrat Colomer, ab música de 'n Perez Cabrero, expléndit decorat y gran luxo de vestuari.

Això vol dir que aquesta nit *Novedats* tindrà un plé á vessar.

CATALUNYA

També l' ignoscentada de aquest teatro resultà molt del gust dels numerosos aficionats á las guassas y á las sorpresas.

L' espectacle del *Musseo de figuras clàssicas* especialment demostrà lo bon humor de qui 'l combinà y dels artistas qu' en ell prengueren part.

**

Un' obra nova s' ha estrenat en aquest teatro titulada: *El brazo derecho*, escrita peis Srs. Arñches y Lucio, de la qual donarém compte la setmana pròxima.

GRAN-VIA

Conforme deyam la senmana passada, *La llanterna mágica*, del popular C. Gumà, com á llanterna es la mateixa del any anterior; pero conta ab algúns cristalls nous que li donan un gran interès de actualitat. Entre ells mereixen citarse las xispejants escenas que passan en la via pública, pintantse de mà mestra la vigilancia dels municipals, y 'ls episodis del Camp de Melilla, que uneixen á l' enginy ab qu' están trassats, una intencionada sàtira política.

Sent l' obra de qui es, no cal dir qu' está escrita ab aquella facilitat pasmosa en la versificació que ha valgut á n' en C. Gumà tants y tants admiradors. Los xistes, las ocurrencias, las bonas sortidas están entasconats en aquells versos com las pedras de un mosaic llis y brillant.

Las pessas de música, degudas al Sr. Jimenez, han sigut també aumentadas ab algun número tan ben tallat com exponentaneo.

L' execució esmeradíssima.

**

L' ignoscentada representada ab lo titul de

¿¡¡¡000000!!!? revela en lo seu autor Sr. Montero, condicions molt felissas pel cultiu del gènero cómich, y en especial pel ram de revistas.

L' autor de l' obra, actor á la vegada imitant á la Judic, y cantant *chansonettes*, logrà recullir numerosos aplausos del pùblic, qu' era bastant numerós, sobre tot lo dia de Ignocents.

N. N. N.

CARAMBOLAS

¡Quina pega!

Ab poch rato de enrahoná
y sense contarvos bolas
clarament vos vull probá
com tota ma vida está
cusida de carimbolas.

Aixis donchs, si al explicar
los detalls de ma existència,
vos proposéu ab paciencia
mas trifulgas escoltar,
com sens tenir per 'l billar
afició ni cap fatlera,
veuréu de quina manera,
per medi d' aquest bosqueig,
comensa ja en mon bateig
la carambola primera.

Figureuvs que 'l padri
prop la pica m' aguantava
quan un llantió que penjava,
escorrentse molt llatí,
li cau damunt del tupí
y l' home al sentirse 'l ixap!
's posa las mans al cap
y, llensantme sens palica,
vá tirar'm dintre la pica
mullantme 'l mateix que un rap.

Desde aquell jorn de dissot
en que del bufó espectacle
per carambola ó miracle
no vareig sortirne mort,
es tan adversa ma sort
y tan fatal mon estat,
que no puch dà' un pas ben dat
sense que ('l dirho m' amola)
no 'm surti una carambola
que 'm deixi petrificat.

Contava dos anys escassos
que un dia tot tranquilet,
feya festas á un gosset,
donantli petons y abrassos,
mes de sopte, al mitj dels nassos,
li pica un malvat mosquit
y 'l gos, sentintse ferit
de tal manera s' enfada
que, clavantme mossegada
se me 'n vá emportar mitj dit.
Poch temps després, pe 'l vehinat
un dia fent gran xibarri,
ab la quitxalla del barri
apedregavam á un gat,
quan un xicot esberat,
tirantli un roch cantellut,
lo toca, 'l fà geperut,
la pedra brunzint rodola,
dona un bot, fà carambola
y 'm posa un ull de vellut.

Tenint ja deu anys, lo pare
vá posarme á estudiá,
puig pagarme 's va brindá
la carrera, un oncle frare;
mes de sopte (¡cosa rara!)

LA NOSTRA GENT (Dibuix de Mariano Foix)

—¡Miri, senyor Llorens, que deixantme aquests diners me treurá de un gran apuro!
—Ja ho crech; pero llavors l' apuro sería per mí que no podría cobrarlos...

lo pobre oncle se 'n va al *hort*,
del disgust lo pare 's mort
y fent doble *carambola*
pe 'l Juny van darm'e tal bola
que 'm varen deixar boy tort.

Al cumpli 'ls vint anys d' edat
y sent de viuda únic fill
no corria cap perill
de tenir que esser soldat;
mes la mare, d' un plegat
se mor' del serampió
y jo sens mes remissió
probo la sort despiadada,
trech el dós y ¡pasterada!
soldat per Fernando Póo.

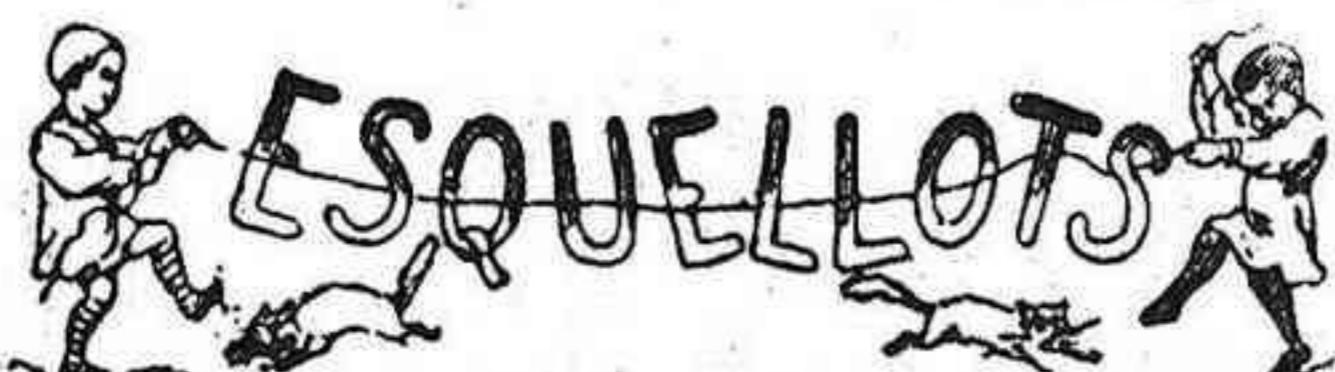
Ab molts tips de treballar
passant apuros y afanys
vaig arribar als trenta anys
sense volguerme casar;
mes no sé qui 'm va enganyar,
que un demati de Juliol
em trobo per tot consol
y sense saber d' ahont surt
un cridayre *cama-curt*
mes babós què cap cargol;
y com si aixó no fos prou,
en quatre anys de matrimoni
tres baylets com un dimoni
han anat sortint del ou,

y per deixarme com nou,
pels bigotis, d' improvis
avuy sens pensá' ¡infelis!
em trobo una bessonada
y ¡carambola acabada!
em cau lo lloguer del pis.

Furiós, veient que 's mal-logra
d' aquest modo 'l meu repòs,
saturat de crits y plos,
cansat dels renys de la sogra
y veient que 'l cor may logra
podé' està ab tranquilitat,
aquest demati, alocat,
he empunyat l' arma homicida
resolt à acabá' ab la vida
que tals penas m' ha portat;

M' apunto l' eyna fatal,
apreto 'l dit, surt lo tiro...
sento un crit, dos ays, me giro
y... ¡que 'm valgui Sant Pasqual!
entre en desordre infernal,
trobo del quarto al entrant,
à la sogra agonitzant
ab dos balas dins la gola
y als peus del llit, ¡carambola!
la dona espeternegant.

J. V. PONS.

—Any nou, vida nova.

Aixó haurán dit los regidors pels quals s'ha acabat lo bróquil, lo mateix que aquells altres pels quals lo dia primer de Janer l'olla del bróquil va comensar à bullir.

Un dels que cessan es D. Manuel Henrich, glo-riós arcalde.

Recordantse, sens dupte, del famós marqués de Alella qu' expressava sempre per escrit los seus pensaments més íntims, en la última sessió que presidi, es à dir, al anarse'n, se despedí fent llegir un parell de memorias.

No podrà dir Barcelona, per consegüent, que s'haja despedit à la francesa, ja que al anarse'n li ha donat memorias.

Per una d' elles hem pogut enterarnos per primera vegada, que l' istiu passat à Barcelona varen tenir lo còlera.

¿Ningú ho sabia ni ho sospitava, veritat?

Donchs, si, senyors: van ocurrir à Barcelona 48 cassos, ó com si diguessim un' auca complerta. Dels atacats, ne varen morir 24 ó siga mitja auca justa.

Així ho revela l'Sr. Henrich, atribuïntse la gloria de havers'ho tingut amagat per no alarmar à la població, y de haver atacat l' epidèmia à la sordina, vencentla à forsa de desinfectants.

NOTAS ARTÍSTICAS

UN HÚSAR

Quadro del malaguanyat pintor Juli Gros.

Al saber això, tots los barcelonins, tornant de mort à vida, exclaman:

—¡Deu del cell!... ¿Qué hauria sigut de nosaltres si arribérem à enterarnos de que teniam lo còlera à Barcelona, y no 'ns cab la sort de contar ab un matador de microbis com lo Sr. Henrich?

Pero després de reflexionar un moment, no hi haurà ningú que no diga:

—¿Per qué l'Sr. Henrich no havia d' emplear la desinfecció pera sanejar la viciosa y corrompuda atmòsfera de la Casa Gran?

Cada any, en la diada dels Ignocents, lo director de l' Academia Espanyola acostuma à celebrar un ápat suculent, al qual son convidats tots los seus companys de corporació.

Y així ho ha fet també en l' any que acaba de transcorre, ab gran satisfacció dels innocents académichs.

Los quals, en un dia tan senyalat, deixan de ser académichs de la Llengua, pera convertir-se en académichs del Paladar.

La grossa del primer sorteig del any ha tocat à Málaga.

Ab la circunstancia especial de haverne llepat una bona participació, un ciutadà alemany, que no es la primera vegada qu' experimenta sorpresas de tal especie.

Ab aquesta son ja catorze las vegadas que se 'n ha endut premis dels grossos.

Aquest súbit alemany es la personificació del seu país en sus relacions ab Espanya.

En efecte, cada vegada que firma ab la nostra nació un tractat de comers, Alemania treu la grossa.

Segóns lo diari de 'n Brusi, un dels últims días de Desembre, van celebrar-se à las Gerónimas, à Sant Francisco de Paula y otras parroquias de Barcelona, funcions en acció de gracies per los beneficis rebuts en 1893.

¿Beneficis en un any tan funest com el que acaba de transcorre?

No ho entenç.

A no ser que 'ls capellans se refereixin sols à lo bé que 'ls ha anat en la séva fira y digan:

—Any de inundacions, d' epidèmia y de dinamita, bona cullita de funerals.

Deya l' altre dia un periódich:

«Lo Sr. Bisbe de la diócessis ha limitat à un any que finirà l' 2 de Janer de 1895, la facultat de absoldre en cassos reservats sinodals als arxiprestes, párrocos, econòmos, regents y coadjutors de aquest bisbat, autorisantlos al mateix temps pera habilitar *ad petendum debitum, incestus causa.*»

Un company meu, mitj heretje, al llegir això va di:

—Quan ho posan en llatí deu sé' alguna cosa lletja.

Lo teatro Real de Madrid está de desgracia.

L'un dia circula l' rumor de que han arribat dos anarquistas de Barcelona, y recelantse que allí pot ocurrir la segona edició de l' atentat del Liceo de Barcelona, molta gent no acut al teatro, y alguns dels que hi van desfilan més que depressa, al notar que la familia real brilla per la seva ausència.

L' altre dia una senyora que sol distingir-se per las sevases extravagancies s' asséu à una butaca, y trayentse del manguito un revòlver, alsa l' gatillo

NOTAS ARTISTICAS

LA MARE POBRE
Quadro del pintor R. Tusquets

y l' deposita al assiento del costat, provocant una alarma indescriptible.

La policia pren cartas en l' assumpto, y averiguat lo cas resulta que l' arma terrible era.... un perfumador en forma de revólver.

Y ara vā la tercera; pero aquesta no es broma, sino una cosa una mica seria.

Un acreedor del empressari comte de Michelena ha embargat la taquilla, l' fondo dels abonats y totes las sumas que ha tingut al alcáns de la ma.

¿Volen un petardo més estrepitos?

Per divertits los malaguenyos.

Ells que tant varen distingir-se pels seus entusiasmes bélichs, quan las tropas s'embarcavan cap à Melilla, ara han comensat à pendre la cosa à guassa, fins al extrém, qu' en vigilias de Nadal no hi havia confiteria que no ostentés en lo seus apardors algún objecte alusiu à la campanya de Melilla.

En algúns s' hi veua 'l Gurugú fet de pasta de admetlla, en demostració de que la qüestió de Afrika correspon de plé à plé al domini de la pasteleria.

Forts com Rostro Gordo, Camellos y Cabrerizas del tamanyo de tarongas ab soldats y fins ab generals de sucre tan excessivament petits, que qual-

sevol criatura se 'ls hauria pogut menjar á dotzenas.

Y per aquest istil demanin llaminaduras més ó menos graciosas.

Un confiter fins vá atrevirse á fer un Muley Araaf. Y quan un parroquiá vá preguntarli:

—¿De qué es aquest moro?

Ell vá respondre:

—De pasta d' admetlla amarga.

Los jesuitas se divorceixen. Senyal evident de que 'ls negocis els van bé.

Los que tenen al seu càrrec lo colegi de Sarriá, 'l dia dels Ignocents van passejar pels carrers de aquella població á un alumno disfressat de rey, el qual, rodejat dels seus ministres, anava tirant confits y admetllas ensucradas á la quitxalla qu' en gran número seguia á la comitiva.

Son molts los que, presenciant l' espectacle, varren extranyar que aquella parodia de Real Magestat, en lloc de corona, no portés boina.

La Comissió provincial ha tingut á bé anular las eleccions del districte de Atarassanas, pel qual resultavan elegits los Srs. Cuchillo y Palau.

Si una cosa pot extranyar á aquest parell de fusionistas que s' han quedat sense l' ambicionada venera, es que la mateixa Comissió no haja anulat l' elecció en los restants districtes de la capital.

Perque, la veritat es que á tot arréu, mica més mica inmens, vá succehir lo mateix que al districte de Atarazanas.

Pero ¡qué s' hi ha de fer!....

En mitj la inmoral barreja,
aquí, en aquest mon tan pillo,
paga la festa 'l Cuchillo
y no la má que 'l maneja.

Lo número extraordinari que publicará demà 'l meu estimat company *La Campana de Gracia*, serà, segóns notícias, en extrém interessant, contenint ademés de un text escullidíssim y de molta actualitat, dibuixos de 'n Moliné, Apeles Mestres, Blanco Coris, Miró y 'l retrato de alguns dels anar-

quistas presos, á conseqüència dels atentats del carrer de Corts y del Liceo.

Lo barco de guerra *Cocodrilo* ha varat, quedant poch menos que sepultat entre l' arena.

Fins ara han resultat infructuosos tots quants esforços s' han fet pera posarlo á flot.

¡Ab quánta rahó dirán los moros:—«Aquests espanyols están deixats de la má de Alál!»

Días enrera, mentres en lo teatro del Circo Barcelonés s' estava representant una sarsuela, 's vá despendre del sostre un guixot, ferint levement per fortuna, á un espectador.

No li faltava més á aquell desventurat teatro, sino anar cayent á micas.

¡Quánt cert es alló que diuhen los castelláns: «*El que nace para ochavo!*....»

La *Bella Chiquita* ha tingut un altre tropés.

Al presentarse de nou en un teatro de Madrid ab la condició precisa de que no ballarí la *dansa del ventre*, 'l públich vá demanar que la ballés en una forma tan desaforada, que 's promogué un terrible escàndol.

L' autoritat, en vista de aixó, ha prohibit á l' artista que torni á presentarse en escena.

En vista de aixó, á la *Bella Chiquita* no li queda més que un remey: y es el de veure si en sa calitat de francesa pot establir un *modus vivendi* ab l' Associació dels Pares de familia.

Un descubriment científich que dona ab tota serietat un periódich de Inglaterra.

Consisteix en fer badalls.

Badallant seguidament sis ó set vegadas al dia y repetint aquesta operació senzillíssima sempre que 's consideri necessari, s' obté un gran alivio en los mals de gargamella y en los costipats de oido.

Y com lo badall es contagiós res més fàcil pel metje qu' encomanar los badalls als seus pacients: de manera que á mes de metje exercirà de apotecari.

Pero ben mirat, per badallar de veras no hi haurá res millor que assistir als teatros á veure certas obras pesadas per demés que solen posarse en escena.

Allá si que 's badalla de veras!

Un pagés de Gandesa qu' estava arrancant las arrels de nn arbre vell vá desenterrar una caixeta que hi havia colgada al peu, la qual contenia 375 unsas d' or, totes elles encunyadas ab lo busto de Carles IV.

¡Bona troba!

Y qué dirán los botànichs de un arbre qu'en lloc de fer fruyt per las branques el feya per las arrels?

Un propietari de fora, 's lleva de bon matí, per emprendre una cassera ab uns companys, y volentse cerciorar de l' estat de la temperatura, obra la finestra, busca 'l termòmetro y no 'l troba.

—Antón!—crida, dirigintse al mosso—¿que has vist lo termòmetro?

CAP D' ESTUDI de G. Berenguer

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

!!REYES!!

SURTIDO COMPLETO

de libros para Reyes
desde 5 céntimos en
adelante.

Obras de lujo con
magníficas encuader-
naciones.

OBRA NOVA D' ACTUALITAT
APROPÓSIT PERA AGUINALDOS

JOCHS X JOGUINAS

RECORT DE LA INFANTESA

per Eduart Vidal Valenciano

AB UN PRÓLECH DE F. MIQUEL Y BADÍA

Ptas. 2

Un tomo 8."

Demá divendres 5 de Janer

NÚMERO EXTRAORDINARI de

LA CAMPANA DE GRACIA

PRIMER DEL ANY 1894

8 planas

10 céntims

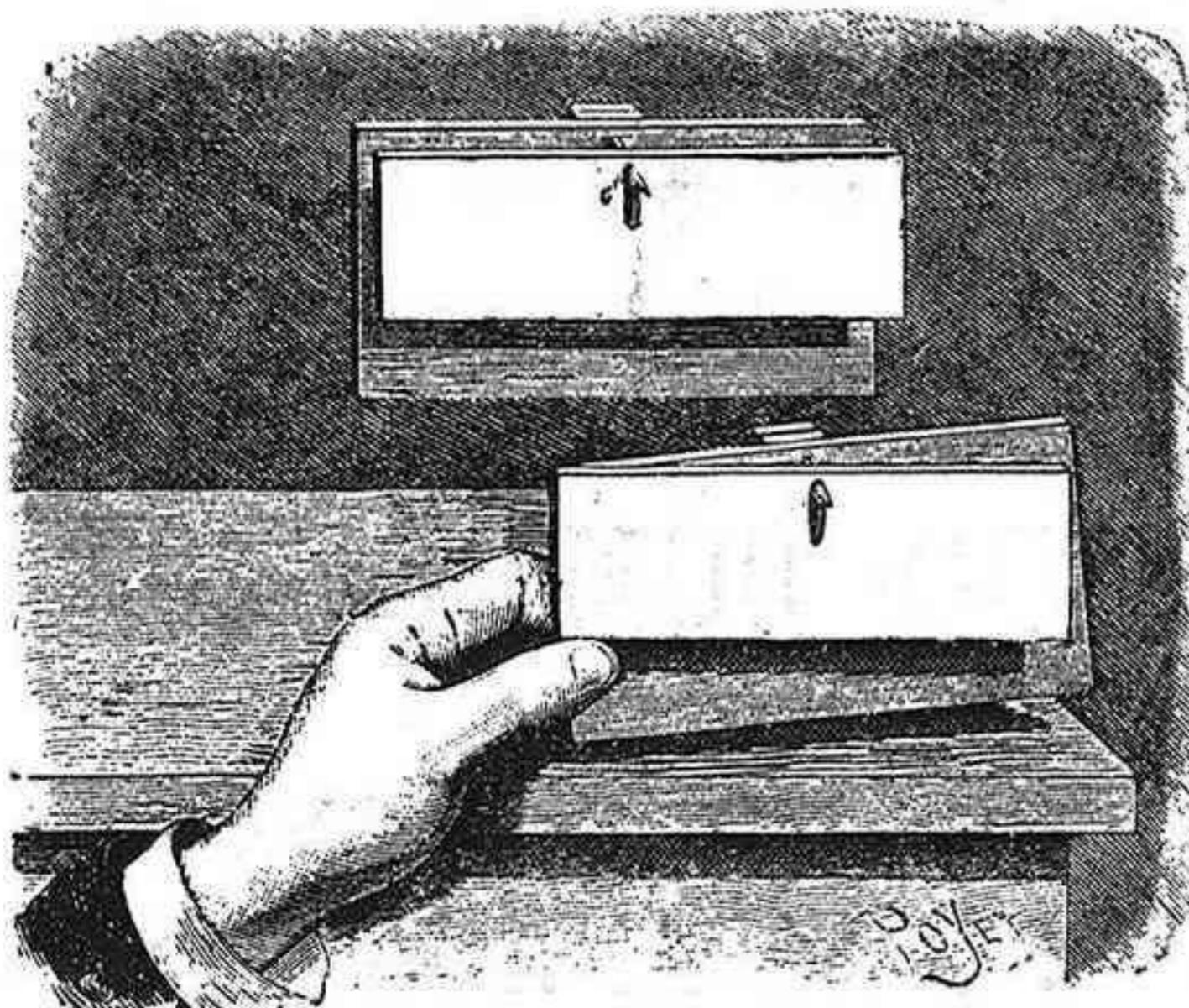
**Magníficas tapas ab planxes dauradas per en-
quadernar LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.**

Preu: ptas. 1'50

Preu: ptas. 1'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mutuo, ó
sé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà à volta de correu franca de port. No
responém d' estravios, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponents de la casa se li organ rebaixas

DISTRACCIONS CASULANAS

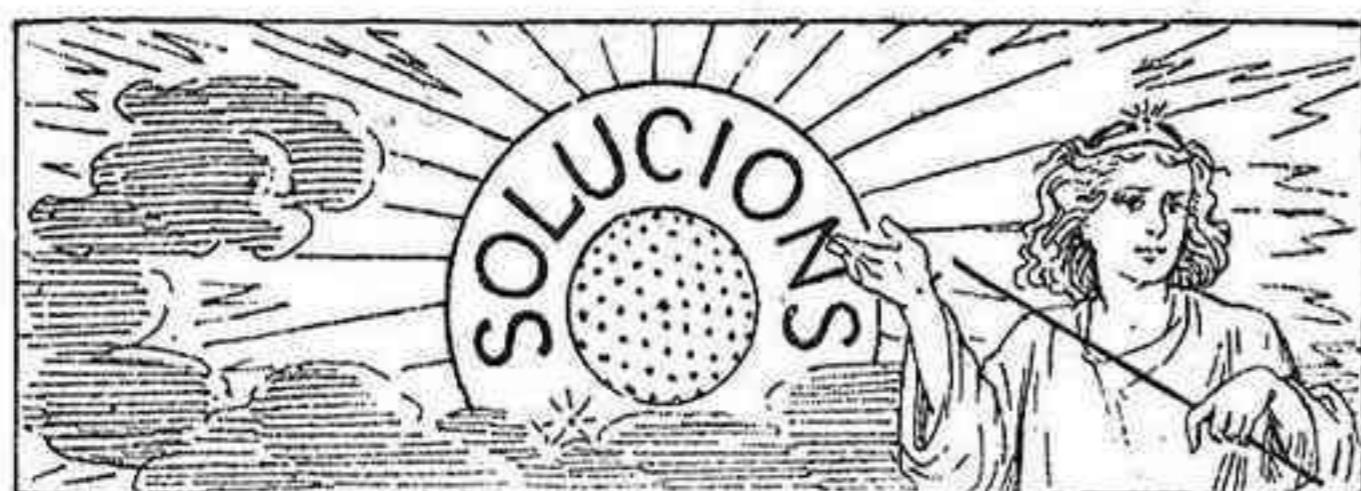
(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

NIVELL DE CARTRÓ

Sapiguent lo qu' es y examinant lo dibuix, tota esplicació es casi ociosa.

Dos cartrons de la mateixa longitud (uns vint centimetros) atravessats per una agulla y deixant entre ells una petita distància perque pugin moures ab llibertat. Colocan lo nivell sobre un moble y si 'l cartró estret s'inclina, senyal que 'l moble no es plà.

—Jo li diré,—respón lo criat—com vosté diu sempre que com més amunt es més bon temps fa, jo que si, ahir vestre, perque avuy tinguessin un bon dia, vaig pujar à la teulada, penjantlo al cap-de-munt de la xamaneya.

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 778

- 1.ª XARADA.—*Se-ra-fi-na.*
- 2.ª ID. —*Ca-pi-ta ni-a.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Arcadi.*—*Criada.*—*Cadira.*
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—*SA BA TA*
BA TA LLA
TA LLA DA
- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Julio Cesar.*
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Melilla.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per finestras las casas.*

XARADA

Una lletra es ma primera
aliment es la segona

y veurás que mon total
es un bonich nom de dona.

J. DAUNIS.

TRENCA-CLOSCAS'

SRA. AMALIA DOR
LEÓN

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas, lo titul de dos aplaudits dramas castellans.

NAS DE CANTA UN RENGLE.

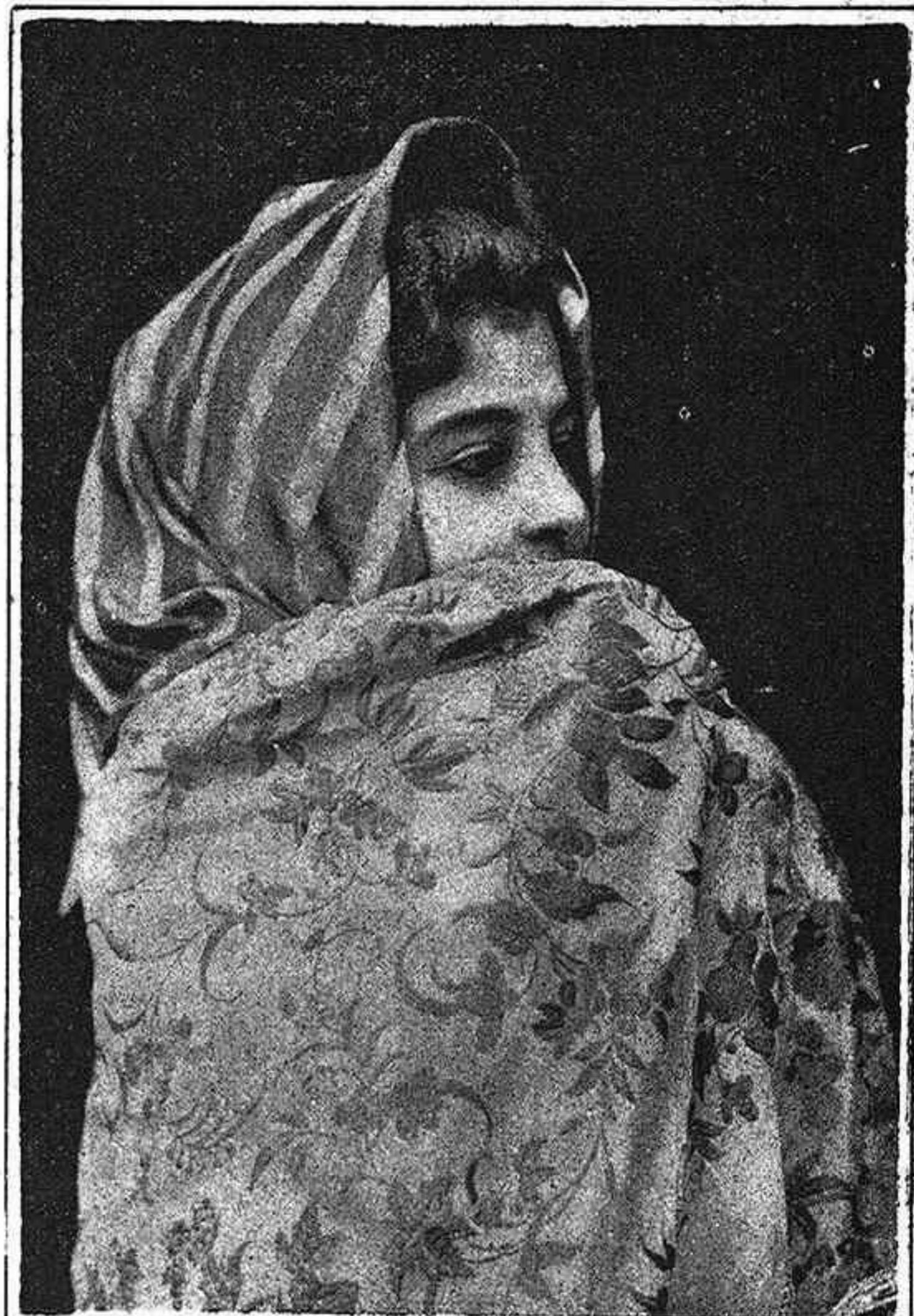
GEROGLÍFICH

X
LLEO NA
TG

:
LO LO
HOME
TG

FRANCISCO ESTRADA.

FILLAS DE EVA.

Fot. M. Osuna.—Málaga

No cal preguntar d' hont es:
un tipo aixís sols se cría
entre 'ls jardins que fecunda
l' ardent sol d' Andalucía.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.